

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до самостійного вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за
освітньою програмою «Управління проектами» зі спеціальності
D3 «Менеджмент» усіх форм навчання**

Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Управління проєктами» зі спеціальності ДЗ «Менеджмент» усіх форм навчання / Укл.: С.П. Лоза. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. – 42 с.

Укладачі: Лоза С.П., доцент, к.е.н.

Рецензент: Крайнік О.М., доцент, к.е.н.

Відповідальний
за випуск: Ткаченко А.М., д.е.н., проф.

Затверджено на засіданні кафедри
бізнесу та управління
Протокол №2 від 28.08.25р.

Рекомендовано до видання НМК
факультету БТЕ
Протокол №1 від 29.08.25р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Програма дисципліни «Вступ до спеціальності»	6
3. Питання для самостійного вивчення та самоконтролю	16
4. Питання до підсумкового контролю	23
5. Термінологічний словник	28
6. Рекомендована література	36

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Вступ до спеціальності» формує цілісне уявлення про професію менеджера та особливості освітньої програми з управління проектами. Студенти опановують базові функції та інструменти менеджменту, дізнаються про організацію навчального процесу в університеті, вимоги галузевих і освітніх стандартів, логіку компетентнісного підходу та механізми забезпечення академічної доброчесності. Окрему увагу приділено дослідницькій діяльності студента (планування, джерела, презентація результатів) і практичним аспектам професійної етики та ділових комунікацій. Після завершення курсу здобувачі розуміють структуру освітньої програми, володіють базовими навичками командної взаємодії й академічної культури, готові до подальших фахових дисциплін.

Мета – забезпечити засвоєння засад спеціальності «Управління проектами» у контексті системи вищої освіти та європейських стандартів, ознайомити з функціями й інструментами сучасного менеджменту, сформувати розуміння компетентнісного підходу та вимог ОП, розвинути академічну доброчесність і базові дослідницькі навички, а також етичні та комунікативні засади професійної діяльності..

Завданням вивчення дисципліни є:

- пояснити місце спеціальності та освітньої програми в системі вищої освіти України та ЄС.
- ознайомити з функціями менеджменту, типовими ролями й компетентностями майбутнього фахівця.
- сформувати навички академічної доброчесності та базові правила роботи з джерелами.
- розвинути стартові дослідницькі вміння: постановка цілей, план НДР, презентування.
- сформувати етичні та комунікативні засади професійної поведінки менеджера/підприємця.

Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння

професійної діяльності

ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК11 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Фахові компетентності зі спеціальності

СК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації

СК6 Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК7 Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту

СК15 Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички

Додаткові фахові компетентності, які визначені за освітньою програмою

ДК1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями з управління проектами

Основні програмні результати навчання зі спеціальності

ПРН3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства

ПРН5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації

ПРН9 Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи

ПРН15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності

ПРН16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним

ПРН17 Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Освітня система та професійні стандарти

Тема 1. Вища освіта в Україні в європейському контексті.

Порівняльна характеристика

1.1. Болонський процес і ECTS

Історичний контекст формування Болонського процесу

Основні принципи та цілі Болонської декларації

Структура вищої освіти: бакалаврат, магістратура, докторантура

Система кредитів ECTS: принципи нарахування, перезарахування, акумуляції

Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) та її застосування в Україні

Документи мобільності: Transcript of Records, Diploma Supplement

1.2. Національна рамка кваліфікацій та її зіставлення з ЄКР

Структура Національної рамки кваліфікацій України (НРК)

Рівні кваліфікацій у НРК (1-8 рівнів)

Європейська рамка кваліфікацій (ЄКР) та її структура

Процедура зіставлення НРК з ЄКР

Дескриптори рівнів кваліфікацій: знання, вміння, компетентності

Практичне значення рамок кваліфікацій для визнання освіти

1.3. Моделі автономії університетів і роль агентств забезпечення якості

Концепція академічної автономії: академічна, організаційна, фінансова, кадрова

Моделі автономії у різних країнах Європи

Автономія українських університетів: поточний стан та перспективи

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)

Міжнародні агентства забезпечення якості та акредитація

Процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості

1.4. Порівняння освітніх траєкторій і форматів

Денна форма навчання: особливості, переваги, вимоги

Заочна форма навчання: організація, специфіка, цільова аудиторія

Дистанційна форма навчання: технології, платформи, переваги та

виклики

Дуальна освіта: концепція, моделі реалізації, взаємодія з роботодавцями

Порівняльна характеристика форматів за критеріями: гнучкість, інтенсивність, вартість, якість

Тренди розвитку форматів освіти в постпандемічний період

Тема 2. Організація навчально-виховного процесу в НУ «Запорізька політехніка»

2.1. Структура семестрів і кредитів ECTS

Академічний рік: структура, семестри, канікули

Розподіл навчального навантаження протягом семестру

Система кредитів ECTS: нарахування за різні види робіт

Розрахунок навчального навантаження: аудиторні години, самостійна робота

Академічний календар університету та його особливості

Графік навчального процесу: модулі, сесії, заліки, іспити

2.2. Види навчальних занять і форми контролю

Лекції: мета, організація, методи активізації

Семінарські заняття: дискусії, презентації, кейси

Практичні заняття: вправи, тренінги, симуляції

Лабораторні роботи: специфіка для менеджменту та управління проектами

Самостійна робота: види, організація, контроль

Форми поточного контролю: тести, колоквіуми, контрольні роботи

Підсумковий контроль: заліки, іспити, захист проєктів

Критерії оцінювання та шкала оцінок

2.3. Нормативні документи університету, силабуси та освітній портал Moodle

Статут університету: права та обов'язки студентів

Правила навчання та внутрішній розпорядок

Положення про організацію освітнього процесу

Робоча програма дисципліни: структура, зміст, результати навчання

Силабус: мета, структура, використання студентами

Академічна політика університету

Порядок вирішення академічних питань та апеляцій

Освітній портал Moodle: призначення, можливості, значення для навчального процесу

Структура курсу в Moodle: розділи, ресурси, активності

Реєстрація на освітньому порталі: інструкція з реєстрації та авторизації

Основні функції Moodle для студентів: доступ до матеріалів, виконання завдань, проходження тестів, комунікація

Робота з навчальними матеріалами: завантаження файлів, перегляд відео, робота з форумами

Система оцінювання в Moodle: перегляд оцінок, зворотний зв'язок від викладачів

Мобільний додаток Moodle: можливості та переваги

2.4. Академічна мобільність, перезарахування результатів і практика

Програми академічної мобільності: Erasmus+, міжуніверситетські угоди

Процедура участі в програмі мобільності: відбір, документи, фінансування

Перезарахування результатів навчання: вимоги, процедура, документообіг

Визнання результатів навчання, отриманих в інших університетах

Навчальна практика: види, тривалість, організація, звітність

Виробнича практика: місце проходження, керівництво, оцінювання

Практика для спеціальності "Управління проєктами": специфіка та вимоги

Тема 3. Загальна характеристика професій

3.1. Класифікації професій за галузями та функціями

Міжнародна стандартна класифікація професій (ISCO-08)

Класифікатор професій ДК 003:2010 України

Класифікація за галузями економічної діяльності

Функціональна класифікація професій у сфері менеджменту

Спеціальність "Управління проєктами": місце в класифікаціях

Професійні стандарти та їх роль у визначенні професій

3.2. Компетентнісні профілі й метанавички

Концепція компетентнісного профілю професіонала

Hard skills vs Soft skills: баланс технічних та соціальних навичок

Метанавички (meta-skills): критичне мислення, креативність, адаптивність, навчання впродовж життя

Компетентнісний профіль менеджера проєктів: технічні, лідерські, комунікативні компетенції

Модель компетентностей IPMA, PMI та їх застосування

Розвиток метанавичок у контексті цифрової трансформації

3.3. Тренди ринку праці та цифровізації. Європейські інструменти кар'єрного розвитку

Глобальні тренди ринку праці: автоматизація, гібридизація роботи, гіг-економіка

Цифровізація професій: нові ролі та зникнення традиційних

Професії майбутнього в сфері менеджменту та управління проектами

Вплив ШІ та автоматизації на професію менеджера проектів

Гнучкі форми зайнятості: фріланс, проектна робота, консалтинг

Навички, необхідні для успіху в цифрову епоху

EUROPASS: система документів для документування кваліфікацій, навичок та компетенцій

Структура EUROPASS: CV, Language Passport, Certificate Supplement, Diploma Supplement, Europass Mobility

Створення європейського резюме (Europass CV): структура, формат, переваги для мобільності на європейському ринку праці

EUROGUIDANCE: європейська мережа кар'єрного консультування та інструменти для планування кар'єри

3.4. Етичні стандарти і професійні сертифікації

Професійна етика як основа діяльності менеджера проектів

Кодекси професійної етики: PMI Code of Ethics, IPMA Code of Ethics

Професійні сертифікації в управлінні проектами: PMP, PRINCE2, IPMA, Agile сертифікації

Процес отримання сертифікації: вимоги, підготовка, екзамени, підтримка

Значення сертифікацій для кар'єрного росту та визнання на ринку

Національні та міжнародні стандарти управління проектами

Тема 4. Галузеві стандарти підготовки фахівців

4.1. Стандарти вищої освіти для спеціальностей і програми результатів навчання

Стандарт вищої освіти: структура, призначення, обов'язковість

Стандарт вищої освіти для спеціальності "Управління проектами"

Програма результатів навчання (ПРН): структура, формулювання, рівні

Результати навчання (РН): знання, вміння, компетентності

Зв'язок стандарту з національною рамкою кваліфікацій

Оновлення стандартів: процедура, періодичність, участь стейкхолдерів

4.2. Матриця відповідності курсів до РН/ПРН

Концепція матриці відповідності: мета та призначення

Структура матриці: курси, результати навчання, рівні досягнення

Методика розробки матриці відповідності

Визначення внеску кожного курсу в досягнення РН/ПРН

Використання матриці для планування та оцінювання навчального процесу

Приклади матриць для спеціальності "Управління проектами"

4.3. Критерії акредитації та участь стейкхолдерів

Критерії акредитації освітніх програм: структура, вимоги

Процедура акредитації: етапи, документи, експертиза

Участь стейкхолдерів у розробці та акредитації програм

Роботодавці як стейкхолери: вимоги до компетенцій випускників

Випускники та їх роль у вдосконаленні програм

Академічна спільнота та професійні асоціації як стейкхолери

Постійний моніторинг та оновлення програм на основі зворотного зв'язку

4.4. Узгодження з потребами ринку праці

Дослідження потреб ринку праці: методи та джерела інформації

Аналіз вакансій та вимог роботодавців

Прогнозування розвитку галузі та професії

Адаптація освітніх програм до змін на ринку праці

Партнерство з бізнесом: стажування, спільні проекти, консультації

Роль професійних асоціацій у визначенні стандартів підготовки

Баланс між фундаментальною підготовкою та практичними навичками

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Формування компетентностей та професійна культура

Тема 5. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців

5.1. Відмінність «компетенція/компетентність» і класи компетентностей

Концептуальна відмінність: компетенція vs компетентність

Компетенція як сукупність знань, умінь та навичок для виконання діяльності

Компетентність як інтегрована здатність застосовувати компетенції в різних ситуаціях

Класифікація компетентностей: загальні, професійні, ключові

Компетентності менеджера проєктів: технічні, поведінкові, контекстуальні

Моделі компетентностей. Таксономія Блума.

5.2. Конструктивне узгодження цілей, діяльностей і оцінювання

Концепція конструктивного узгодження (constructive alignment) Джона Біггса

Три компоненти узгодження: цілі навчання, навчальні діяльності, оцінювання

Формулювання цілей навчання: таксономія Блума, SMART-критерії

Вибір навчальних діяльностей, що сприяють досягненню цілей

Розробка методів оцінювання, що відповідають цілям та діяльностям

Приклади конструктивного узгодження для курсів з управління проєктами

5.3. Методи навчання (проєктне, кейсове, проблемно-орієнтоване)

Проєктне навчання: принципи, етапи, переваги

Кейсове навчання: структура кейсу, аналіз, обговорення

Проблемно-орієнтоване навчання: постановка проблеми, дослідження, рішення

Інші активні методи: симуляції, рольові ігри, навчання через досвід

Застосування методів у контексті управління проєктами

Комбінування методів для досягнення різних результатів навчання

5.4. Інструменти оцінювання (рубрики, портфоліо, автентичні завдання)

Рубрики оцінювання: структура, критерії, рівні досягнення

Розробка рубрик для різних типів завдань

Портфоліо: мета, структура, види (навчальне, професійне, рефлексивне)

Автентичні завдання: характеристики, приклади, переваги

Застосування інструментів оцінювання в управлінні проєктами

Тема 6. Академічна доброчесність в університеті

6.1. Принципи та типові порушення

Концепція академічної доброчесності: визначення, значення, цінності

Основні принципи: чесність, відповідальність, повага, справедливість

Типові порушення академічної доброчесності:

Плагіат: пряме копіювання, парафразування без посилань, самоплагіат

Шахрайство: списування, використання заборонених матеріалів, фальсифікація даних

Фабрикація: вигадування даних, джерел, фактів

Спроби вплинути на оцінку: підкуп, тиск, маніпуляції

Наслідки порушень: академічні санкції, дисциплінарна відповідальність

6.2. Політики превенції й процедури розгляду

Політика академічної доброчесності університету

Кодекс академічної доброчесності: структура, принципи, зобов'язання

Превентивні заходи: інформаційна робота, навчання, технічні засоби

Процедура виявлення порушень: моніторинг, перевірка робіт

Процедура розгляду порушень: комісія, слухання, рішення

Права та обов'язки студентів у процесі розгляду

Апеляційні процедури та захист прав

6.3. Навички коректного цитування і роботи з джерелами

Цитування як основа академічного письма

Види цитувань: прямі цитати, парафразування, посилання на ідеї

Стилі цитування: APA, MLA, Chicago, Harvard, ДСТУ

Структура посилань: in-text citations та список літератури

Робота з джерелами: пошук, оцінка достовірності, аналіз

Використання бібліографічних менеджерів: Zotero, Mendeley, EndNote

Етичні аспекти використання джерел: визнання інтелектуальної власності

6.4. Етичне використання цифрових інструментів і ШІ

Цифрові інструменти в навчанні: можливості та ризики

Використання ШІ (ChatGPT, Claude, інші): дозволене та заборонене

Політика університету щодо використання ШІ в навчальному процесі

Етичне використання ШІ: як інструмент підтримки, а не заміна власної роботи

Виявлення використання ШІ: технічні засоби, аналіз стилю, перевірка знань

Цифрові інструменти для перевірки на плагіат.

Баланс між використанням технологій та розвитком власних навичок

Тема 7. Організація науково-дослідної роботи студента

7.1. Форми студентських досліджень і проєктів

Науково-дослідна робота студента (НДРС): мета, значення, форми

Курсові роботи: структура, вимоги, етапи виконання

Кваліфікаційні роботи: бакалаврська, магістерська

Наукові проєкти: індивідуальні та командні

Участь у наукових конференціях: тези, доповіді, постерні презентації

Публікаційна діяльність: статті, тези, рецензування

Наукові гуртки та студентські наукові товариства

7.2. Етапи дослідження від постановки проблеми до аналізу даних

Вибір теми дослідження: актуальність, новизна, практична значущість

Постановка проблеми та формулювання мети дослідження

Об'єкт та предмет дослідження: визначення та розмежування

Гіпотеза дослідження: формулювання, перевірка

Огляд літератури: систематичний пошук, аналіз, синтез

Методологія дослідження: вибір методів, обґрунтування

Збір даних: методи, інструменти, етика

Аналіз даних: кількісний та якісний аналіз, інтерпретація результатів

Висновки та рекомендації: формулювання, практичне значення

7.3. Наукова комунікація (тези, статті, презентації, репозиторії)

Наукова комунікація: мета, форми, канали

Тези доповіді: структура, вимоги, оформлення

Наукові статті: структура (IMRaD), стиль, вимоги журналів

Презентації: структура, дизайн, техніка виступу

Постерні презентації: формат, структура, оформлення

Наукові репозиторії: призначення, використання, завантаження робіт

Відкритий доступ (Open Access): концепція, переваги, ліцензії

Наукові соціальні мережі: ResearchGate, Academia.edu, ORCID

7.4. Етичні аспекти авторства і збереження даних

Авторство наукових робіт: критерії, порядок вказання авторів

Співавторство: принципи, домовленості, конфлікти

Плагіат у наукових публікаціях: види, виявлення, наслідки

Фабрикація та фальсифікація даних: етичні та правові аспекти

Збереження даних дослідження: мета, формати, тривалість

Відкриті дані (Open Data): принципи, формати, репозиторії

Етика досліджень з участю людей: згода, конфіденційність, безпека

Конфлікт інтересів у наукових дослідженнях

Тема 8. Ділова етика як основа професійної діяльності управління та підприємця

8.1. Етичні підходи в бізнесі й корпоративні кодекси

Концепція ділової етики: визначення, значення, еволюція

Основні етичні підходи: утилітаризм, деонтологія, етика чеснот

Корпоративні кодекси етики: мета, структура, функції

Елементи корпоративного кодексу: цінності, принципи, стандарти поведінки

Імплементация кодексу етики: комунікація, навчання, моніторинг

Етичне лідерство: роль керівництва у формуванні етичної культури

Етичні дилеми в бізнесі: приклади, аналіз, рішення

8.2. Комплаєнс і запобігання конфлікту інтересів

Концепція комплаєнсу: дотримання законодавства та внутрішніх правил

Система комплаєнсу в організації: структура, процеси, контроль

Конфлікт інтересів: визначення, види, наслідки

Типові ситуації конфлікту інтересів: фінансові, особисті, професійні

Запобігання конфлікту інтересів: декларування, обмеження, контроль

Етичні комітети та омбудсмени: функції, процедури

Корупція та запобігання корупційним практикам

8.3. Корпоративна соціальна відповідальність і ESG

Концепція корпоративної соціальної відповідальності (КСВ/CSR)

Три виміри КСВ: економічний, соціальний, екологічний

ESG (Environmental, Social, Governance): концепція, критерії, оцінка

Екологічна відповідальність: зменшення впливу на навколишнє середовище

Соціальна відповідальність: стейкхолдери, співробітники,

суспільство

Управління (Governance): прозорість, підзвітність, етика

Інтеграція КСВ та ESG у стратегію та операційну діяльність

Звітність з КСВ та ESG: стандарти, формати, публікація

8.4. Етичні виклики цифрової економіки (приватність даних, алгоритмічна упередженість, кібербезпека)

Цифрова трансформація та нові етичні виклики

Приватність даних: концепція, законодавство (GDPR, Закон України про захист даних)

Збір, зберігання та використання персональних даних: етичні принципи

Алгоритмічна упередженість: визначення, причини, наслідки

Етичне використання ШІ та алгоритмів у бізнесі

Кібербезпека: захист даних, запобігання кібератакам

Етичні аспекти кібербезпеки: баланс між безпекою та приватністю

Цифрова етика: принципи, стандарти, практики

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТА САМОКОНТРОЛЮ

Тема 1. Вища освіта в Україні в європейському контексті. Порівняльна характеристика

1. Коли та де було підписано Болонську декларацію? Які основні цілі Болонського процесу?
2. Які три структурні рівні вищої освіти передбачає Болонська система? Скільки років навчання на кожному рівні?
3. Що означає абревіатура ECTS? Скільки годин навчального навантаження відповідає одному кредиту ECTS?
4. Як нараховуються кредити ECTS за різні види навчальної діяльності (лекції, практичні, самостійна робота)?
5. Що таке Transcript of Records та Diploma Supplement? Для чого вони потрібні студентам?
6. Скільки рівнів кваліфікацій передбачає Національна рамка кваліфікацій України? На якому рівні знаходиться ступінь бакалавра?
7. Що таке Європейська рамка кваліфікацій (ЄКР)? Як вона пов'язана з НРК?
8. Які дескриптори використовуються для опису рівнів кваліфікацій у НРК та ЄКР?
9. Що таке академічна автономія університету? Які види автономії ви знаєте?
10. Яка роль НАЗЯВО у системі забезпечення якості вищої освіти в Україні? Які функції воно виконує?
11. У чому різниця між внутрішнім та зовнішнім забезпеченням якості освіти?
12. Які основні відмінності між денною та заочною формами навчання? Які переваги та недоліки кожної форми?
13. Що таке дуальна освіта? Як вона організована та які переваги має для студентів?
14. Які технології та платформи використовуються для дистанційного навчання? Які виклики виникають при дистанційній формі?

Тема 2. Організація навчально-виховного процесу в НУ «Запорізька політехніка»

1. Як організований академічний рік у НУ «Запорізька політехніка»?

2. Як розраховується навчальне навантаження студента протягом семестру? Що включає аудиторна та самостійна робота?

3. Як нараховуються кредити ECTS за різні види робіт у вашому університеті? Наведіть приклад розрахунку для однієї дисципліни.

4. Що таке академічний календар? Яка інформація в ньому міститься?

5. Як організовані модулі, сесії, заліки та іспити? Яка послідовність їх проведення?

6. У чому різниця між лекцією та семінарським заняттям? Які методи активізації використовуються на кожному типі занять?

7. Які форми поточного контролю знань використовуються в університеті? Коли проводяться колоквиуми та контрольні роботи?

8. Яка шкала оцінок використовується в університеті? Які критерії оцінювання для різних рівнів оцінок?

9. Що таке силабус? Яка його структура та як його використовувати для ефективного навчання?

10. Які нормативні документи університету ви повинні знати? Де можна знайти Статут університету та Правила навчання?

11. Як вирішуються академічні питання та апеляції? Яка процедура подання апеляції на оцінку?

12. Що таке освітній портал Moodle? Як зареєструватися та авторизуватися на порталі?

13. Яка структура курсу в Moodle? Які елементи входять до курсу (розділи, ресурси, активності)?

14. Як працювати з навчальними матеріалами в Moodle? Як завантажувати файли, виконувати завдання та проходити тести?

15. Які програми академічної мобільності доступні для студентів НУ «Запорізька політехніка»? Які документи потрібні для участі в програмі Erasmus+?

Тема 3. Загальна характеристика професій

1. Що таке ISCO-08? Яка структура цієї класифікації та як вона використовується?

2. Що таке класифікатор професій ДК 003:2010 України? Як він структурований?

3. Де в класифікаціях професій знаходиться спеціальність "Управління проектами"? Який код має ця спеціальність?

4. Що таке компетентнісний профіль професіонала? Які компоненти

він включає?

5. У чому різниця між Hard skills та Soft skills? Наведіть приклади кожного типу навичок для менеджера проєктів.

6. Що таке метанавички? Які метанавички найважливіші для сучасного фахівця та чому?

7. Який компетентнісний профіль має менеджер проєктів? Які технічні компетенції є найважливішими?

8. Які лідерські та комунікативні компетенції потрібні менеджеру проєктів? Наведіть приклади.

9. Що таке модель компетентностей IPMA? Які рівні компетентностей вона передбачає?

10. Що таке модель компетентностей PMI? Як вона відрізняється від IPMA?

11. Які глобальні тренди ринку праці впливають на професію менеджера проєктів? Що таке гіг-економіка?

12. Як цифровізація та ШІ змінюють професію менеджера проєктів? Які нові навички стають необхідними?

13. Що таке EUROPASS? Які документи входять до цієї системи та для чого вони потрібні?

14. Як створити Europass CV? Яка структура європейського резюме та чим воно відрізняється від звичайного резюме?

15. Які професійні сертифікації в управлінні проєктами найбільш поширені? Які вимоги для отримання сертифікації PMP?

Тема 4. Галузеві стандарти підготовки фахівців

1. Що таке стандарт вищої освіти? Яка його структура та хто його затверджує?

2. Як стандарт вищої освіти пов'язаний з національною рамкою кваліфікацій? На якому рівні НРК знаходиться ступінь бакалавра з управління проєктами?

3. Що таке програма результатів навчання (ПРН)? Яка структура ПРН та як вона формулюється?

4. Які типи результатів навчання існують? У чому різниця між знаннями, вміннями та компетентностями?

5. Що таке матриця відповідності курсів до результатів навчання? Як вона виглядає та для чого використовується?

6. Як визначається внесок кожного курсу в досягнення результатів навчання? Які рівні досягнення можуть бути в матриці?

7. Які критерії акредитації освітніх програм використовуються в Україні? Хто проводить акредитацію?

8. Які основні етапи процедури акредитації освітньої програми? Які документи потрібні для акредитації?

9. Хто такі стейкхолери освітньої програми? Яку роль відіграють роботодавці у розробці програм?

10. Як випускники та професійні асоціації беруть участь у вдосконаленні освітніх програм? Наведіть приклади.

11. Як досліджуються потреби ринку праці для адаптації освітніх програм? Які методи та джерела інформації використовуються?

12. Як досягається баланс між фундаментальною підготовкою та практичними навичками? Як партнерство з бізнесом допомагає в цьому?

Тема 5. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців

1. У чому концептуальна відмінність між "компетенцією" та "компетентністю"? Наведіть приклади.

2. Які класи компетентностей існують? Розкажіть про загальні, професійні та ключові компетентності.

3. Що таке конструктивне узгодження (constructive alignment) Джона Біггса? Які три компоненти воно включає?

4. Як пов'язані між собою цілі навчання, навчальні діяльності та оцінювання в конструктивному узгодженні?

5. Як формулюються цілі навчання з використанням таксономії Блума? Наведіть приклади цілей різних рівнів (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка).

6. Що таке проєктне навчання (Project-Based Learning)? Які принципи та етапи воно включає?

7. У чому суть кейсового навчання? Як аналізується кейс та які переваги цього методу?

8. Що таке проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning)? Як воно відрізняється від проєктного навчання?

9. Що таке рубрики оцінювання? Яка структура рубрики (критерії, рівні досягнення, описи)?

10. Як розробляються рубрики для різних типів завдань? Наведіть приклад рубрики для проєктного завдання.

11. Що таке автентичні завдання? Які характеристики роблять завдання автентичним? Наведіть приклади.

12. Що таке портфоліо? Які види портфоліо існують (навчальне, професійне, рефлексівне) та для чого вони використовуються?

Тема 6. Академічна доброчесність в університеті

1. Що таке академічна доброчесність? Які основні принципи вона включає та чому вони важливі?

2. Які основні цінності академічної доброчесності? Поясніть значення чесності, відповідальності, поваги та справедливості.

3. Що таке плагіат? Які види плагіату ви знаєте (пряме копіювання, парафразування без посилань)?

4. Що таке самоплагіат? Чому він вважається порушенням? У яких ситуаціях може виникнути самоплагіат?

5. Що таке шахрайство в академічному контексті? Які форми шахрайства існують (списування, використання заборонених матеріалів)?

6. Що таке фабрикація даних? Наведіть приклади фабрикації та поясніть, чому це серйозне порушення.

7. Яка політика академічної доброчесності у вашому університеті? Де можна знайти Кодекс академічної доброчесності?

8. Які превентивні заходи використовуються для запобігання порушенням академічної доброчесності? Яка роль інформаційної роботи та навчання?

9. Як виявляються порушення академічної доброчесності? Які технічні засоби використовуються для перевірки робіт?

10. Яка процедура розгляду порушень академічної доброчесності? Хто входить до комісії та як проходять слухання?

11. Які права та обов'язки мають студенти у процесі розгляду порушень? Як можна подати апеляцію?

12. У чому різниця між прямим цитуванням та парафразуванням? Коли використовується кожен підхід?

13. Як правильно оформлювати посилання на джерела згідно зі стилем АРА? Наведіть приклад in-text citation та запису в списку літератури.

14. Як правильно оформлювати посилання згідно зі стилем ДСТУ? Які відмінності від стилю АРА?

15. Які бібліографічні менеджери допомагають працювати з джерелами? Розкажіть про можливості Zotero або Mendeley.

16. Як етично використовувати ШІ (ChatGPT, Claude та інші) в

навчальному процесі? Що дозволено, а що заборонено?

17. Яка політика університету щодо використання ШІ? Як можна виявити використання ШІ у студентських роботах?

18. Які цифрові інструменти використовуються для перевірки на плагіат?

Тема 7. Організація науково-дослідної роботи студента

1. Які форми науково-дослідної роботи студента існують? Розкажіть про курсові роботи, кваліфікаційні роботи та наукові проекти.

2. Яка структура курсової роботи? Які вимоги до обсягу та оформлення?

3. Які етапи дослідження від постановки проблеми до аналізу даних? Опишіть послідовність роботи над дослідженням.

4. Як формулюється мета дослідження? У чому різниця між метою та завданнями дослідження?

5. Що таке об'єкт та предмет дослідження? Як їх розрізнити? Наведіть приклади для дослідження з управління проектами.

6. Що таке гіпотеза дослідження? Як вона формулюється та перевіряється?

7. Як проводиться огляд літератури? Які джерела вважаються надійними та як їх оцінювати?

8. Що таке методологія дослідження? Як обґрунтовується вибір методів? Наведіть приклади методів для досліджень у сфері управління проектами.

9. Яка структура наукової статті за форматом IMRaD? Що означає кожна літера (Introduction, Methods, Results, and Discussion)?

10. Які вимоги до стилю та оформлення наукових статей? Як оформлюються таблиці, рисунки та посилання?

11. Що таке наукові репозиторії? Що означає відкритий доступ (Open Access) та які його переваги?

12. Які основні наукові репозиторії є в Україні? Як завантажити свою роботу до репозиторію?

13. За якими критеріями визначається авторство наукової роботи? Як працює співавторство?

14. Які можливі конфлікти інтересів у наукових дослідженнях? Як їх запобігати?

15. Що таке відкриті дані (Open Data)? Які етичні аспекти збереження даних дослідження?

Тема 8. Ділова етика як основа професійної діяльності управлінця та підприємця

1. Що таке ділова етика? Яке її значення для сучасного бізнесу та чому вона важлива для менеджера проєктів?
2. Розкажіть про основні етичні підходи в бізнесі: утилітаризм, деонтологія та етика чеснот. У чому різниця між ними?
3. Що таке корпоративний кодекс етики? Яка його структура та функції? Наведіть приклади елементів кодексу.
4. Як впроваджується кодекс етики в організації? Яка роль комунікації, навчання та моніторингу?
5. Що таке етичне лідерство? Яка роль керівництва у формуванні етичної культури в організації?
6. Що таке комплаєнс? Яка роль системи комплаєнсу в організації? Як вона допомагає дотримуватися законів та правил?
7. Що таке конфлікт інтересів? Які типові ситуації конфлікту інтересів (фінансові, особисті, професійні)?
8. Як запобігають конфлікту інтересів? Яка роль декларування, обмежень та контролю?
9. Що таке корпоративна соціальна відповідальність (КСВ/CSR)? Які три виміри КСВ ви знаєте?
10. Що таке ESG (Environmental, Social, Governance)? Що означає кожен компонент та яка їхня роль у сучасному бізнесі?
11. Які етичні виклики цифрової економіки найбільш актуальні? Розкажіть про проблеми приватності даних.
12. Що таке алгоритмічна упередженість? Як вона виникає та які наслідки має? Як її запобігати?
13. Які етичні аспекти кібербезпеки? Як досягається баланс між безпекою та приватністю?
14. Як етично використовувати ШІ та алгоритми у бізнесі? Які принципи цифрової етики слід дотримуватися?
15. Як етичні виклики цифрової економіки пов'язані з діяльністю менеджера проєктів? Наведіть приклади ситуацій.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Тема 1. Вища освіта в Україні в європейському контексті. Порівняльна характеристика

1. Які основні принципи та цілі Болонської декларації? Які структурні рівні вищої освіти вона передбачає?
2. Розкажіть про систему кредитів ECTS. Як працюють принципи нарахування, перезарахування та акумуляції кредитів?
3. Які документи мобільності використовуються в Болонському процесі? Для чого вони потрібні та як вони структуровані?
4. Яка структура Національної рамки кваліфікацій України (НРК)? Скільки рівнів кваліфікацій вона передбачає?
5. Як відбувається зіставлення НРК з Європейською рамкою кваліфікацій (ЄКР)? Чому це важливо на практиці?
6. Що означає академічна автономія університету? Які види автономії ви знаєте?
7. Яка роль НАЗЯВО у системі забезпечення якості вищої освіти в Україні? Як працюють процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості?
8. Чим відрізняються основні форми навчання (денна, заочна, дистанційна, дуальна)? Порівняйте їх за гнучкістю, інтенсивністю, вартістю та якістю. Які зміни у форматах освіти відбулися після пандемії?

Тема 2. Організація навчально-виховного процесу в НУ «Запорізька політехніка»

9. Як організований академічний рік та семестри у НУ «Запорізька політехніка»? За якими принципами розраховується навчальне навантаження студента?
10. Які види навчальних занять є в університеті? Розкажіть про мету та організацію лекцій, семінарів та практичних занять.
11. Які форми контролю знань використовуються в університеті? Як оцінюються знання студентів?
12. Що таке силабус і навіщо він потрібен студентам? Яка його структура?
13. Які документи університету визначають права та обов'язки студентів? Як вирішуються академічні питання та апеляції?
14. Для чого потрібен освітній портал Moodle? Які основні

можливості він надає студентам?

15. Як влаштований курс в Moodle? Як студенти працюють з матеріалами, виконують завдання та отримують оцінки?

16. Які можливості академічної мобільності є для студентів НУ «Запорізька політехніка»? Як можна взяти участь у програмі мобільності та перезарахувати результати навчання?

Тема 3. Загальна характеристика професій

17. Розкажіть про міжнародну стандартну класифікацію професій (ISCO-08) та класифікатор професій ДК 003:2010 України. Де в цих класифікаціях знаходиться спеціальність "Управління проектами"?

18. Що таке компетентнісний профіль професіонала? У чому різниця між Hard skills та Soft skills?

19. Що таке метанавички? Які з них найважливіші та чому вони стають все більш актуальними в епоху цифровізації?

20. Який компетентнісний профіль має менеджер проектів? Які технічні, лідерські та комунікативні компетенції найважливіші для цієї професії?

21. Чим відрізняються моделі компетентностей IPMA та PMI? Які переваги кожної з них?

22. Які основні зміни відбуваються на ринку праці та як вони впливають на професію менеджера проектів? Як цифровізація та ШІ змінюють вимоги до фахівців?

23. Що таке EUROPASS? Які документи входять до цієї системи та для чого вони потрібні?

24. Які професійні сертифікації найбільш поширені в управлінні проектами? Як отримати сертифікацію PMP або PRINCE2?

Тема 4. Галузеві стандарти підготовки фахівців

25. Що таке стандарт вищої освіти? Яка його структура та навіщо він потрібен? Як він пов'язаний з національною рамкою кваліфікацій?

26. Що таке програма результатів навчання (ПРН)? Як вона структурована та за якими принципами формулюються результати навчання?

27. Що таке матриця відповідності курсів до результатів навчання? Як її використовують для планування та оцінювання?

28. За якими критеріями акредитуються освітні програми в Україні? Які основні етапи цієї процедури?

29. Хто такі стейкхолери освітньої програми? Як роботодавці, випускники та професійні асоціації беруть участь у розробці та акредитації програм?

30. Як досліджують потреби ринку праці, щоб адаптувати освітні програми? Які методи та джерела інформації для цього використовують?

31. Як досягається баланс між фундаментальною підготовкою та практичними навичками? Чому важливе партнерство з бізнесом?

ТЕМА 5. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

32. У чому різниця між "компетенцією" та "компетентністю"? Наведіть приклади.

33. Які класи компетентностей існують? Розкажіть про загальні, професійні та ключові компетентності.

34. Що таке конструктивне узгодження (constructive alignment) Джона Біггса? Які три компоненти воно включає та як вони пов'язані?

35. Як формулюють цілі навчання з використанням таксономії Блума? Наведіть приклади цілей різних рівнів.

36. Розкажіть про основні активні методи навчання: проєктне, кейсове та проблемно-орієнтоване. У чому переваги кожного методу?

37. Що таке рубрики оцінювання? Як вони структуровані та як їх розробляють? Наведіть приклад рубрики для проєктного завдання.

38. Що таке автентичні завдання? Які характеристики роблять завдання автентичним? Наведіть приклади таких завдань для курсу з управління проєктами.

Тема 6. Академічна доброчесність в університеті

39. Що таке академічна доброчесність? Які основні принципи вона включає та чому вони важливі?

40. Які типові порушення академічної доброчесності ви знаєте? Розкажіть про плагіат, шахрайство та фабрикацію даних.

41. Що таке самоплагіат? Чому він вважається порушенням? У яких ситуаціях може виникнути самоплагіат?

42. Яка політика академічної доброчесності у вашому університеті? Які заходи допомагають запобігти порушенням?

43. Як розглядаються порушення академічної доброчесності? Які права та обов'язки є у студентів під час цього процесу?

44. У чому різниця між прямим цитуванням та парафразуванням? Як правильно оформлювати посилання на джерела згідно зі стилем АРА або ДСТУ?

45. Які програми допомагають працювати з джерелами? Розкажіть про можливості Zotero або Mendeley.

46. Як можна етично використовувати ШІ (ChatGPT, Claude та інші) в навчанні? Яка політика університету щодо цього? Як виявляють використання ШІ у студентських роботах?

Тема 7. Організація науково-дослідної роботи студента

47. Які форми науково-дослідної роботи студента існують? Розкажіть про курсові роботи, кваліфікаційні роботи та наукові проекти.

48. Які етапи дослідження від постановки проблеми до аналізу даних? Як формують мету, об'єкт, предмет та гіпотезу дослідження?

49. Що таке методологія дослідження? Як обґрунтовують вибір методів? Наведіть приклади методів для досліджень у сфері управління проектами.

50. Яка структура наукової статті за форматом IMRaD? Які вимоги до стилю та оформлення наукових статей?

51. Що таке наукові репозиторії? Що означає відкритий доступ (Open Access) та які його переваги? Які основні наукові репозиторії є в Україні?

52. За якими критеріями визначають авторство наукової роботи? Як працює співавторство та які можливі конфлікти інтересів?

53. Які етичні аспекти збереження даних дослідження? Що таке відкриті дані (Open Data) та чому це важливо для науки?

Тема 8. Ділова етика як основа професійної діяльності управлінця та підприємця

54. Що таке ділова етика? Розкажіть про основні етичні підходи в бізнесі: утилітаризм, деонтологія та етика чеснот.

55. Що таке корпоративний кодекс етики? Яка його структура та функції? Як впроваджують кодекс етики в організації?

56. Що таке комплаєнс? Яка роль системи комплаєнсу в організації? Як вона допомагає дотримуватися законів та внутрішніх правил?

57. Що таке конфлікт інтересів? Які типові ситуації конфлікту інтересів та як їх запобігають?

58. Що таке корпоративна соціальна відповідальність (КСВ/CSR)? Які три виміри КСВ ви знаєте?

59. Що таке ESG (Environmental, Social, Governance)? Що означає кожен компонент та яка їхня роль у сучасному бізнесі?

60. Які етичні виклики цифрової економіки найбільш актуальні? Розкажіть про проблеми приватності даних, алгоритмічної упередженості та кібербезпеки. Як вони пов'язані з роботою менеджера проєктів?

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Абревіатури та скорочення

APA (American Psychological Association) — стиль цитування, розроблений Американською психологічною асоціацією. Широко використовується в соціальних науках та психології.

CSR (Corporate Social Responsibility) — корпоративна соціальна відповідальність. Див. Корпоративна соціальна відповідальність.

ESG — Environmental, Social, Governance. Див. ESG.

EUROPASS — система документів ЄС для документування кваліфікацій. Див. EUROPASS.

GDPR (General Data Protection Regulation) — загальний регламент про захист даних Європейського Союзу. Встановлює правила збору, зберігання та використання персональних даних.

ДСТУ — державний стандарт, що визначає правила оформлення наукових робіт. Використовується для цитування та оформлення бібліографічних списків.

IMRaD — структура наукової статті: Introduction (Вступ), Methods (Методи), Results (Результати), and Discussion (Обговорення). Стандартний формат для емпіричних досліджень.

IPMA — International Project Management Association. Див. IPMA.

ISCO-08 — міжнародна стандартна класифікація професій версії 2008 року. Використовується для систематизації та порівняння професій у різних країнах.

Moodle — Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment. Див. Moodle.

НАЗЯВО — Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Див. НАЗЯВО.

НРК — Національна рамка кваліфікацій. Див. Національна рамка кваліфікацій.

ПРН — Програма результатів навчання. Див. Програма результатів навчання.

PMI — Project Management Institute. Див. PMI.

РН — Результати навчання. Див. Результати навчання.

ЄКР — Європейська рамка кваліфікацій. Див. Європейська рамка кваліфікацій.

Академічна автономія — право університету самостійно визначати свої цілі, програми, методи навчання та досліджень. Включає академічну, організаційну, фінансову та кадрову автономію.

Академічна доброчесність — система принципів та цінностей, що забезпечує чесність, відповідальність та справедливість у навчальному та науковому процесі. Основні принципи: чесність, відповідальність, повага, справедливість.

Академічна мобільність — можливість студентів та викладачів навчатися та працювати в інших університетах. Реалізується через програми Erasmus+, міжуніверситетські угоди та інші механізми.

Акредитація — процедура оцінки та визнання якості освітньої програми або закладу вищої освіти. Проводиться національними або міжнародними агентствами забезпечення якості.

Алгоритмічна упередженість — систематична помилка в алгоритмах та системах штучного інтелекту, що призводить до несправедливих результатів. Виникає через упереджені дані для навчання або неправильне програмування.

Автентичні завдання — навчальні завдання, що імітують реальні професійні ситуації та вимагають застосування знань у практичному контексті. Характеризуються релевантністю, складністю та необхідністю інтеграції різних навичок.

Болонська декларація — угода, підписана 1999 року в Болоньї, що започаткувала Болонський процес. Встановлює єдину структуру вищої освіти в Європі з трьома рівнями: бакалаврат, магістратура, докторантура.

Болонський процес — процес гармонізації систем вищої освіти країн Європи з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти. Забезпечує мобільність студентів та визнання кваліфікацій.

Відкритий доступ (Open Access) — концепція вільного доступу до наукових публікацій та даних через інтернет. Забезпечує широке поширення знань та прискорення наукового прогресу.

Відкриті дані (Open Data) — концепція публікації даних досліджень у відкритому форматі для вільного використання та повторного аналізу. Сприяє прозорості наукових досліджень та реплікації результатів.

Гіг-економіка — економічна модель, заснована на тимчасових або проєктних формах зайнятості замість постійної роботи.

Характеризується гнучкістю, незалежністю та проектною орієнтацією.

Дескриптори рівнів кваліфікацій — описи знань, умінь та компетентностей, що відповідають певному рівню кваліфікації. Використовуються для зіставлення кваліфікацій у національних та міжнародних рамках.

Ділова етика — система моральних принципів та норм, що регулюють поведінку в бізнесі та професійній діяльності. Включає чесність, справедливість, відповідальність та повагу до стейкхолдерів.

Додаток до диплома (Diploma Supplement) — документ, що додається до диплому про вищу освіту та містить детальну інформацію про пройдені курси, кредити та досягнення студента. Сприяє визнанню кваліфікацій у міжнародному контексті.

Дуальна освіта — форма навчання, що поєднує теоретичну підготовку в університеті з практичною роботою на підприємстві. Забезпечує прямий зв'язок між навчанням та потребами ринку праці.

ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) — європейська система перезарахування та акумуляції кредитів. Один кредит ECTS відповідає 25-30 годинам навчального навантаження студента.

ESG (Environmental, Social, Governance) — система критеріїв оцінки діяльності компанії з точки зору екологічної відповідальності, соціального впливу та якості корпоративного управління. Використовується інвесторами та стейкхолдерами для оцінки ризиків та можливостей.

EUROPASS — система документів Європейського Союзу для документування кваліфікацій, навичок та компетенцій. Включає CV, Language Passport, Certificate Supplement, Diploma Supplement та Europass Mobility.

EUROGUIDANCE — європейська мережа кар'єрного консультування та навігації. Надає інструменти та ресурси для планування кар'єри та професійного розвитку.

Європейська рамка кваліфікацій (ЄКР) — система опису та порівняння кваліфікацій у країнах Європи. Складається з восьми рівнів та використовує дескриптори знань, умінь та компетентностей.

Журнал транскриптів (Transcript of Records) — документ, що містить повний перелік пройдених курсів, отриманих кредитів та оцінок студента. Використовується для перезарахування результатів навчання під час академічної мобільності.

Забезпечення якості — система процесів та процедур, спрямованих на підтримання та покращення якості вищої освіти. Включає внутрішнє та зовнішнє забезпечення якості.

IPMA (International Project Management Association) — міжнародна асоціація управління проектами, що розробила власну модель компетентностей менеджера проектів. Пропонує сертифікації різних рівнів (A, B, C, D).

Імплементация — процес впровадження, реалізації та практичного застосування політик, кодексів або програм. Включає комунікацію, навчання, моніторинг та контроль.

Кейсове навчання (Case Study Method) — метод навчання, заснований на аналізі реальних або вигаданих ситуацій. Студенти аналізують кейс, визначають проблеми та пропонують рішення, розвиваючи аналітичні та прийняття рішень навички.

Кібербезпе́чність — захист інформаційних систем, мереж та даних від кібератак, несанкціонованого доступу та інших загроз. Включає технічні заходи, політики безпеки та навчання користувачів.

Компетенція — сукупність знань, умінь та навичок, необхідних для виконання конкретної діяльності. Визначає здатність людини виконувати певні завдання.

Компетентність — інтегрована здатність застосовувати знання, вміння та навички у різних ситуаціях для досягнення бажаних результатів. Включає не лише технічні навички, але й соціальні та особистісні якості.

Компетентнісний профіль — опис сукупності компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності в певній сфері. Включає технічні, поведінкові та контекстуальні компетенції.

Комплаєнс — система заходів та процесів, спрямованих на забезпечення дотримання організацією законодавства, внутрішніх правил та етичних стандартів. Включає моніторинг, контроль та запобігання порушенням.

Конструктивне узгодження (Constructive Alignment) — підхід до проектування навчального процесу, запропонований Джоном Біггсом. Передбачає узгодження трьох компонентів: цілей навчання, навчальних діяльностей та методів оцінювання.

Конфлікт інтересів — ситуація, коли особисті, фінансові або професійні інтереси особи можуть вплинути на об'єктивність її рішень або дій. Вимагає декларування та запобігання для забезпечення етичної

поведінки.

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ/CSR) — концепція, згідно з якою компанії добровільно інтегрують соціальні та екологічні проблеми у свою діяльність та взаємодію зі стейкхолдерами. Включає економічний, соціальний та екологічний виміри.

Корпоративний кодекс етики — документ, що визначає цінності, принципи та стандарти поведінки для співробітників організації. Слугує основою для формування етичної корпоративної культури.

Кредит ECTS — одиниця виміру навчального навантаження студента в європейській системі освіти. Один кредит відповідає 25-30 годинам роботи студента, включаючи аудиторні заняття та самостійну роботу.

Матриця відповідності — таблиця, що показує зв'язок між навчальними курсами та результатами навчання. Визначає внесок кожного курсу в досягнення програмних результатів навчання та рівні досягнення.

Метанавички (Meta-skills) — навички вищого порядку, що дозволяють ефективно навчатися та адаптуватися до змін. Включають критичне мислення, креативність, адаптивність, навчання впродовж життя та емоційний інтелект.

Moodle — відкрита система управління навчанням (LMS), що використовується для створення онлайн-курсів та організації навчального процесу. Надає інструменти для розміщення матеріалів, виконання завдань, тестування та комунікації.

НАЗЯВО (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти) — державний орган України, відповідальний за забезпечення якості вищої освіти. Проводить акредитацію освітніх програм та закладів вищої освіти.

Національна рамка кваліфікацій (НРК) — система опису та визнання кваліфікацій у Україні. Складається з восьми рівнів та використовує дескриптори знань, умінь та компетентностей для зіставлення з Європейською рамкою кваліфікацій.

Навчальне навантаження — загальна кількість часу, необхідного студенту для виконання всіх видів навчальної діяльності. Включає аудиторні заняття, самостійну роботу, підготовку до занять та виконання завдань.

Плагіат — порушення академічної доброчесності, що полягає у використанні чужих ідей, текстів або результатів без належного

посилання на джерело. Включає пряме копіювання, парафразування без посилань та самоплагіат.

PMI (Project Management Institute) — інститут управління проектами, що розробив стандарти та методології управління проектами. Пропонує сертифікацію PMP (Project Management Professional) та інші професійні сертифікації.

Портфоліо — збірка робіт та документів, що демонструє досягнення, навички та розвиток студента або професіонала. Може бути навчальним, професійним або рефлексивним, залежно від мети.

Превентивні заходи — дії, спрямовані на запобігання порушенням або проблемам до їх виникнення. В академічному контексті включають інформаційну роботу, навчання та технічні засоби перевірки.

Приватність даних — право особи на контроль над збором, зберіганням та використанням своїх персональних даних. Регулюється законодавством, зокрема GDPR в Європі та Законом України про захист даних.

Проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning) — метод навчання, заснований на роботі з реальними проблемами. Студенти самостійно досліджують проблему, шукають інформацію та розробляють рішення під керівництвом викладача.

Програма результатів навчання (ПРН) — документ, що визначає очікувані результати навчання випускника освітньої програми. Включає знання, вміння та компетентності, які має отримати студент після завершення програми.

Проектне навчання (Project-Based Learning) — метод навчання, заснований на виконанні довгострокових проєктів, що вимагають інтеграції знань з різних дисциплін. Студенти працюють над реальними або симульованими проєктами, розвиваючи практичні навички.

Результати навчання (РН) — конкретні знання, вміння та компетентності, які студент має продемонструвати після завершення навчального курсу або програми. Формуються з урахуванням рівня кваліфікації та вимог ринку праці.

Рубрики оцінювання — інструмент оцінювання, що містить критерії та описи рівнів досягнення для різних аспектів роботи. Забезпечує об'єктивність та прозорість оцінювання, допомагає студентам зрозуміти очікування.

Самоплагіат — використання власних попередніх робіт без посилання на них у новій роботі. Вважається порушенням академічної

добросесності, оскільки створює враження новизни роботи.

Силабус — документ, що містить детальну інформацію про дисципліну: мету, зміст, результати навчання, методи навчання, критерії оцінювання та список літератури. Слугує навігатором для студентів під час вивчення курсу.

Стейкхолери — особи або організації, що мають інтерес у діяльності організації або програми та можуть впливати на неї або зазнавати її впливу. В освіті включають студентів, випускників, роботодавців, професійні асоціації та академічну спільноту.

Стандарт вищої освіти — документ, що визначає вимоги до змісту, обсягу та рівня підготовки фахівців за певною спеціальністю. Встановлює мінімальні вимоги до знань, умінь та компетентностей випускників.

Стили цитування — стандартизовані правила оформлення посилань на джерела в наукових та академічних роботах. Найпоширеніші стилі: APA, MLA, Chicago, Harvard, ДСТУ. Визначають формат in-text citations та списку літератури.

Таксономія Блума — класифікація рівнів інтелектуальної діяльності у навчанні, запропонована Бенджаміном Блумом. Включає шість рівнів: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінка. Використовується для формулювання цілей навчання.

Утилітаризм — етичний підхід, згідно з яким правильність дії визначається її наслідками та здатністю максимізувати загальне щастя або добробут. У бізнесі означає прийняття рішень, що приносять найбільшу користь для найбільшої кількості людей.

Фабрикація — порушення академічної добросесності, що полягає у вигадуванні даних, фактів або джерел для підтримки тверджень у науковій або навчальній роботі. Вважається серйозним порушенням, оскільки підриває достовірність наукових досліджень.

Фальсифікація — порушення академічної добросесності, що полягає у навмисному спотворенні або маніпулюванні даними дослідження для отримання бажаних результатів. Відрізняється від фабрикації тим, що використовуються реальні дані, але вони навмисно змінюються.

Hard skills — технічні навички та знання, необхідні для виконання конкретних професійних завдань. Можуть бути виміряні та оцінені (наприклад, знання програмного забезпечення, мови програмування, методологій управління проектами).

Шахрайство — порушення академічної доброчесності, що включає списування, використання заборонених матеріалів під час екзаменів або виконання завдань іншою особою. Підриває чесність оцінювання та справедливість навчального процесу.

Штучний інтелект (ШІ) — технології та системи, здатні виконувати завдання, що зазвичай вимагають людського інтелекту. В навчальному процесі може використовуватися як інструмент підтримки, але не повинен замінювати власну роботу студента.

Європейська рамка кваліфікацій (ЄКР) — система опису та порівняння кваліфікацій у країнах Європи. Складається з восьми рівнів та використовує дескриптори знань, умінь та компетентностей для забезпечення прозорості та визнання кваліфікацій.

Якість вищої освіти — ступінь відповідності освітньої програми встановленим стандартам та вимогам. Визначається через систему забезпечення якості, що включає внутрішні та зовнішні механізми оцінки та покращення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Code of Ethics and Professional Conduct [Електронний ресурс] / International Project Management Association. – Режим доступу: <https://www.ipma.world/assets/IPMA-Code-of-Ethics-and-Professional-Conduct.pdf>.
2. Code of Ethics and Professional Conduct [Електронний ресурс] / International Project Management Association. – Режим доступу: <https://www.ipma.world/assets/IPMA-Code-of-Ethics-and-Professional-Conduct.pdf>.
3. Code of Ethics and Professional Conduct [Електронний ресурс] / Project Management Institute. – Режим доступу: <https://www.pmi.org/-/media/pmi/documents/public/pdf/ethics/pmi-code-of-ethics.pdf>.
4. Code of Ethics and Professional Conduct [Електронний ресурс] / Project Management Institute. – Режим доступу: <https://www.pmi.org/-/media/pmi/documents/public/pdf/ethics/pmi-code-of-ethics.pdf>.
5. EUROGUIDANCE: європейська мережа кар'єрного консультування та навігації [Електронний ресурс] / Європейська мережа Euroguidance. – Режим доступу: <https://www.euroguidance.eu>.
6. EUROPASS: європейські інструменти для кар'єри та навчання [Електронний ресурс] / Європейська комісія. – Режим доступу: <https://europass.europa.eu/uk>.
7. ORCID: ідентифікатор дослідника [Електронний ресурс] / ORCID, Inc. – Режим доступу: <https://orcid.org>.
8. Автоматизована система управління освітнім процесом НУ «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: <https://portal.zp.edu.ua/>.
9. Бхаттачарджи, А. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. / А. Бхаттачарджи, Н. Ситник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. – 173 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ede11e33-aec9-4700-a5ac-d7af81b3d534/content>.
10. Гуцан, Л. А. Компетентнісний підхід у сучасній освіті / Л. А. Гуцан // Формування базових компетентностей у вихованців позашкільних навчальних закладів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Київ: ІВЦ АЛКОН, 2013. – С. 52–56. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/2349/1/Gutsan_50025.pdf.

11. Два роки змін в освіті і науці України: звіт МОН [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/03/21/dva-roky-zmin-v-osviti-i-nautsi-ukrayiny.pdf>.

12. Декларація про принципи використання генеративного штучного інтелекту при провадженні освітнього процесу та здійсненні наукової діяльності в НУ «Запорізька політехніка»: затверджено на засіданні вченої ради (протокол від 27.11.2023 р. № 4), введено в дію наказом ректора від 27.11.2023 р. № 468 [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://docs.zp.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Dekl_pro_pryn_vykor_heneratyvnoho_shtuchnoh_o_intelektu.pdf.

13. Дзьобань, О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань; ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» [Електронний ресурс]. – Київ; Одеса: Фенікс, 2025. – 284 с. – Режим доступу: https://ippi.org.ua/sites/default/files/metodologiya_2025.pdf.

14. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання [Електронний ресурс] / Держспоживстандарт України. – Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=67278.

15. Європейська рамка кваліфікацій – основа системи кваліфікацій [Електронний ресурс] / Національне агентство кваліфікацій. – Режим доступу: <https://nqa.gov.ua/blog/eqf-evropejska-ramka-kvalifikacij-ce-osnova-na-akij-buduetsa-vsa-sistema-kvalifikacij/>.

16. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес [Електронний ресурс] / Європейський простір вищої освіти, BFUG Secretariat. – Режим доступу: <https://eha.info/>.

17. Забезпечення якості вищої освіти в Україні: посібник [Електронний ресурс] / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. – Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/%D0%97%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97->

%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.

18. Інформаційний бюлетень «Академічна доброчесність» / підгот. Є. Ніколаєв [Електронний ресурс] / Асоціація українських редакторів. – Режим доступу: <https://www.uaredactor.com.ua/informacziynj-byuletен-akademichna-dobrochesnist/>.

19. Іртищева, І. Компетентнісний підхід як базис дуальної форми набуття фахових компетенцій у системі вищої освіти / І. Іртищева, І. Надточій, І. Крамаренко // Економіка та суспільство. – 2023. – № 55. – С. 8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2826>. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-8>.

20. Кодекс етики кандидата [Електронний ресурс] / Українська асоціація управління проектами. – Режим доступу: <http://upma.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/03/4-%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D1%82-1.docx>.

21. Компетентнісний підхід у вищій школі: теорія та практика : кол. монографія / за заг. ред. О. А. Жукової, А. І. Комишана. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2021. – 264 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua/items/a7ecf91a-479f-44cf-9506-a0ec5fbf4cac>. – DOI: <https://doi.org/10.26565/9789662856729>.

22. Лесько, О. Й. Етика ділових відносин: навч. посіб. / О. Й. Лесько, М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська, Г. Г. Рузакова. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 310 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/download/266/491/536-1?inline=1>.

23. Луговий, В. І. Європейські кваліфікаційні метарамки. Запровадження Національної рамки кваліфікацій в контексті нового Закону України «Про вищу освіту». МСКО-2013 [Електронний ресурс] / В. І. Луговий. – Режим доступу: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2014/12/EQF_NewLaw_Luhovyi_Nov.2014%20%20.pdf.

24. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І.

С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2) [Електронний ресурс]. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. – 607 с. – Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>.

25. Настанова до зводу знань з управління проектами (PMBOK Guide). 7-е видання [Електронний ресурс] / Project Management Institute; пер. укр. мовою PMI Ukraine Chapter. – Режим доступу: <https://pmiukraine.org/pmbok7>.

26. Національна рамка кваліфікацій: нормативно-правові документи та матеріали [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>.

27. Нормативна база навчального процесу [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: <https://zp.edu.ua/normativna-baza-navchalnogo-procesu/>.

28. Палеха, Ю. І. Етика ділових відносин: навч. посіб. / Ю. І. Палеха. – Київ: Кондор, 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR1/CD/ETUKA_DV.pdf.

29. Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в НУ «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Pol_pro_dualnu_formu_zdob_vo.pdf.

30. Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у НУ «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_poriadok_perevedenni_a.pdf.

31. Положення про систему забезпечення НУ «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_zabezpechennia_yakosti.pdf.

32. Порівняльний звіт про національні рамки кваліфікацій [Електронний ресурс] / Європейська комісія, Europass. – Режим доступу: <https://europass.europa.eu/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%2023-02-2023%20UA.pdf>.

33.Порядок продовження навчання здобувачами вищої освіти в НУ «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Poriadok_prodovzhennia_navchannia.pdf.

34.Про введення в дію Кодексу академічної доброчесності у Національному університеті «Запорізька політехніка»: наказ ректора від 29.06.2021 № 253 [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://docs.zp.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf.

35.Про введення в дію Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка»: наказ ректора від 10.12.2021 № 507 [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N507_vid_10.12.21.pdf.

36.Про введення в дію Положення про порядок вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти: наказ ректора від 29.06.2021 № 252 [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N252_vid_29.06.21.pdf.

37.Про введення в дію рішення вченої ради щодо затвердження Порядку продовження навчання: наказ ректора від 03.02.2022 № 42 [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N42_vid_03.02.22.pdf.

38.Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>.

39.Про затвердження Положення про конкурсну комісію Міністерства освіти і науки України з відбору виконавців державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів: наказ МОН України від 30.05.2013 № 646 [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0957-13>.

40.Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.

41. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

42. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / укладачі: Т. Добко, І. Золотарьова, С. Калашнікова та ін.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового [Електронний ресурс]. – Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – Режим доступу: <https://dspace.oneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2a96887c-36b0-4f30-96b6-ad65ae0b5371/content>.

43. Система дистанційного навчання Moodle НУ «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс] / Національний університет «Запорізька політехніка». – Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua>.

44. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/073-Menedzhment.bakal.06.04.22.pdf>.

45. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/strategiya-rozvitku-vishoyi-osviti>.

46. Якимчук, О. Компетентнісний підхід в освіті: українські реалії / О. Якимчук // Вища освіта України. – 2020. – № 3 (78). – С. 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/article/view/129>. – DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-VOV.2020.3\(78\).02](https://doi.org/10.31392/NPU-VOV.2020.3(78).02).

Інтернет-ресурси

1. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>.

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naqa.gov.ua>.

3. Національний університет «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zp.edu.ua>.

4. Project Management Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pmi.org> .

5. International Project Management Association [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ipma.world> .
6. Європейська комісія. Освіта та навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://education.ec.europa.eu>.
7. ResearchGate: наукова соціальна мережа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.researchgate.net>.
8. Academia.edu: платформа для дослідників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.academia.edu>.
9. Zotero: бібліографічний менеджер [Електронний ресурс] / Corporation for Digital Scholarship. – Режим доступу: <https://www.zotero.org>.